

Nr 199.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående understöd åt efterlevande till vissa i statens tjänst anställda personer; given Stockholms slott den 6 mars 1936.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—11:o hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 6 mars 1936.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler uppkomna frågor om understöd åt efterlevande till i det följande angivna, i statens tjänst anställda personer och anför därvid:

1:o.

Konstruktören J. H. Westerlunds änka. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Westerlund var född den 5 augusti 1878 och avled den 21 augusti 1935;

att han innehade anställning såsom konstruktör å arméförvaltningens fortifikationsdepartements kasernbyrå under tiden 17 oktober 1916—9 juni 1919 och 27 december 1920—21 augusti 1935 samt såsom extra ritare å vattenfallsstyrelsens byggnadsbyrå under tiden 12 juni 1919—4 december 1920;

att hans sammanlagda anställningstid i statens tjänst således uppgick till omkring 18 år 9 månader;

att hans avlöningsförmåner — dyrtidstillägg oberäknat — utgjorde under åren 1925—1933 i medeltal omkring 5,370 kronor för år samt från och med den 1 mars 1934 6,004 kronor för år;

att Westerlund vid sin död efterlämnade änkan Hilma Amalia Westerlund, född Gustafsson, vilken är född den 4 maj 1878, samt fyra myndiga barn;

att bouppteckningen efter Westerlund utvisar brist;

att änkefru Westerlund enligt läkarintyg på grund av kronisk ledgångsreumatism är oförmögen att försörja sig själv;

samt att av makarna Westerlunds barn ett ännu går i skola och de övriga innehava anställningar med löner av respektive 175, 110 och 100 kronor i månaden.

Arméförvaltningens fortifikationsdepartement har, i anledning av en av änkefru Westerlund hos departementet gjord framställning, hemställt om åtgärder för beredande av understöd åt henne till belopp av 600 kronor för år.

Statskontoret har, under hänvisning till tidigare fall av liknande beskaffenhet, exempelvis beslut av 1931 års riksdag angående pension åt extra ordinarie tjänstemannen hos riksförsäkringsanstalten Gustaf Herman Lindsténs änka (prop. 1931/177, p. 2, och riksd. skr. 1931/204, p. 4), tillstyrkt, att ett årligt understöd av 600 kronor måtte utverkas åt änkefru Westerlund.

I enlighet med ämbetsverkens förslag tillstyrker jag, att pension beredes änkefru Westerlund till belopp av 600 kronor för år. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att konstruktören å arméförvaltningens fortifikationsdepartements kasernbyrå, ingenjören Johan Hugo Westerlunds änka Hilma Amalia Westerlund, född Gustafsson, må från och med den 1 september 1935 under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 600 kronor.

2:o.

Lappfogden R. Pappilas änka. Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Pappila var född den 27 april 1897 och avled den 21 februari 1935; att han avlagt kansliexamen; att han innehade förordnande såsom andre länsnotarie i Norrbottens län

under tiden 13 november 1924—31 januari 1925, tjänstgjorde såsom biträde åt och vikarie för lappfogdarna i samma län under tiden 1 februari 1925—27 mars 1929 samt under tiden därefter intill sin död på förordnande uppehöll befattningen såsom lappfogde i Norrbottens läns norra distrikt;

att han såsom lappfogde åtnjöt arvode med 5,500 kronor för år samt, från och med den 1 januari 1935, provisoriskt avlöningstillägg med 500 kronor för år, med rätt till dyrtidstillägg å sålunda utgående avlöningsbelopp enligt för oreglerade verk gällande grunder;

att han vid sin död efterlämnade änkan Anna Ingeborg Pappila, född Jonsson, vilken är född den 15 februari 1891;

att bouppteckningen efter Pappila utvisade en brist av omkring 10,000 kronor;

att — enligt företett läkarintyg — änkefru Pappila på grund av sjukdom (kronisk hjärtsjukdom med emellanåt påkommande anfall av hjärtkramp, ischias samt allmän ledinflammation) icke är i stånd att utföra ett egentligt, sammanhängande arbete ävensom att föga sannolikhet föreligger för att någon väsentligare förbättring i hälsotillståndet skall inträda;

samt att änkefru Pappila icke äger några anhöriga, som kunna bidra till hennes försörjning.

Änkefru Pappila har i en till Kungl. Maj:t ställd, den 1 mars 1935 dagtecknad skrift anhållit att komma i åtnjutande av pension till ett belopp av 1,800 kronor för år. Till stöd för ansökningen har änkefru Pappila framhållit, bland annat, att Pappila syntes hava ådragit sig den sjukdom, bräck, som varit orsaken till hans död, genom olycksfall i arbete.

Länsstyrelsen i Norrbottens län har tillstyrkt den av änkefru Pappila gjorda ansökningen och därvid anfört, bland annat, följande:

Av länsstyrelsen gjorda framställningar om lappfogdetjänsternas uppförande på ordinarie stat hava dessvärre ännu icke lett till resultat, icke därför att tjänsterna icke skulle anses för framtiden erforderliga utan på grund av vissa organisatoriska skäl. I dessa framställningar har hemställts, att lappfogdarna måtte placeras i 26:e lönegraden. Med hänsyn till denna länsstyrelsens uppfattning rörande lappfogdetjänsterna finner länsstyrelsen förevarande pensionsansökning icke oskäligen, helst i betraktande av att änkan Pappilas sjuklighet icke giver henne någon möjlighet att själv bidra till sitt uppehälle.

Statskontoret har anfört, att ämbetsverket icke ville motsätta sig, att pension bereddes änkefru Pappila. Ämbetsverket har emellertid ansett pensionsbeloppet icke böra bestämmas till högre belopp än 900 kronor för år eller samma belopp, som Kungl. Maj:t och riksdagen beviljat i pension år 1930 åt lappfogden J. O. Holms änka (prop. nr 148, p. 7; riksd. skr. nr 371, p. 7) och år 1933 åt lappfogden C. A. L. Österbergs änka (prop. nr 232, p. 3; bankoutsk. utl. nr 36, p. 8).

Riksförsäkringsanstalten, som i anledning av änkefru Pappilas förevarande ansökning anbefallts avgiva utlåtande, huruvida ersättning enligt gällande lag om försäkring för olycksfall i arbete kunde tillerkännas änkefru Pappila.

har i avgivet utlåtande anfört, att anstalten funnit Pappilas i ansökningsen omförmälda bräckåkomma icke kunna anses hava föranletts av något honom övergången olycksfall i arbete, samt att ersättning i anledning av åkomsten och Pappilas därav föranledda död förty icke kunde utgå enligt olycksfallsförsäkringslagen.

Genom beslut den 3 maj 1935 har *Kungl. Maj:t* medgivit, att till änkefru Pappila finge, i avvaktan på att frågan om beredande av årligt understöd åt henne blivit slutligen prövad, såsom tillfälligt understöd utgå ett belopp av 900 kronor för år räknat, att av länsstyrelsen i Norrbottens län utbetalas från det under femte huvudtiteln uppförda reservationsanslaget till extra utgifter, med skyldighet för henne att, därest årligt understöd kunde bliva henne tillerkänt, till nämnda anslag återbetala berörda belopp.

I likhet med länsstyrelsen och statskontoret anser jag, att änkefru Pappila bör komma i åtnjutande av pension. I fråga om pensionens storlek ansluter jag mig till statskontorets förslag. Jag hemställer alltså, att *Kungl. Maj:t* måtte föreslå riksdagen medgiva,

att lappfogden Ragnar Pappilas änka Anna Ingeborg Pappila, född Jonsson, må från och med den 1 mars 1935 under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 900 kronor, varvid skall iakttagas den henne genom *Kungl. Maj:ts* beslut den 3 maj 1935 ålagda återbetalningsskyldigheten.

3:o.

T. f. landsfiskalen N. H. Lidmans barn. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Lidman var född den 1 april 1897 och avled den 21 september 1935; att han, efter att under en tid av omkring 1 år 3 månader hava tjänstgjort såsom biträde å landsfiskalskontor, den 23 mars 1921 antogs till e. o. landskanslist hos länsstyrelsen i Västerbottens län;

att han efter tjänstgöring såsom e. o. landskanslist samt såsom extra och tillförordnad landsfiskal i olika distrikt — bland annat i Dikanäs distrikt under tiden från och med den 22 april 1926 intill utgången av juni månad 1929 — av länsstyrelsen i Västerbottens län förordnades att från och med den 1 juli 1929 tills vidare vara landsfiskal i Sorsele distrikt, med rättighet att, intill dess ny löneroglering för landsfiskaler trätt i kraft, åtnjuta samtliga med tjänsten förenade löneförmåner med undantag för ett belopp, motsvarande ordinarie innehavare av tjänsten åvilande avgift för egen pensionering;

att han innehade sist omförmälda förordnande intill sin död eller sammanlagt omkring 6 år 3 månader;

att han vid sin död efterlämnade änkan Anna Kristina Lidman, född Jansson, vilken är född den 24 juli 1894, och tre minderåriga barn, nämligen Lars Staffan, född den 13 juli 1930, Barbro Karin Helena, född den 9 juli 1932, och Hans Kaspar, född den 8 oktober 1934;

att behållningen i boet efter Lidman uppgick till omkring 6,000 kronor; samt att änkefru Lidman sedan den 1 januari 1918 är ordinarie telegrafexpeditör och för närvarande åtnjuter lön enligt 12 lönegraden 15 löneklassen i gällande löneplan för ordinarie tjänstemän vid kommunikationsverken.

Hos Kungl. Maj:t har änkefru Lidman anhållit, att pension måtte utverkas åt henne och hennes tre barn till belopp, motsvarande vad som skulle hava tillkommit dem från civilstatens änke- och pupillkassa, om Lidman innehåft ordinarie befattning såsom landsfiskal.

Till stöd för ansökningen har änkefru Lidman åberopat bland annat, att Kungl. Maj:t, i avvaktan på prövningen och avgörandet av frågan om löne reglering för landsfiskalerna m. m., genom cirkulär den 5 december 1924 föreskrivit, att då landsfiskalstjänst vore eller bleve ledig, densamma tills vidare icke finge med ordinarie innehavare återbesättas, samt att Lidman på grund av denna föreskrift icke kunnat vinna ordinarie anställning och därmed delaktighet i civilstatens änke- och pupillkassa. Visserligen hade Kungl. Maj:t genom beslut den 29 januari 1932 medgivit, att tjänsteman, vilken senast under år 1928 förordnats att tills vidare uppehålla landsfiskalstjänst, finge på vissa villkor utnämnas till ordinarie landsfiskal, men detta medgivande hade beträffande Lidman varit utan betydelse, när denne först under år 1929 erhållit förordnande att tills vidare uppehålla landsfiskalstjänst.

Länsstyrelsen i Västerbottens län har hemställt, att den gjorda ansökningen måtte i så måtto bifallas, att uppfostringsbidrag utverkades åt vart och ett av makarna Lidmans tre barn till belopp av 384 kronor för år. Länsstyrelsen har därvid bland annat anfört, att Lidman, därest icke på grund av Kungl. Maj:ts cirkulär den 5 december 1924 förbud rätt mot besättande av landsfiskalstjänst med ordinarie innehavare, skulle hava vunnit ordinarie anställning såsom landsfiskal den 1 juli 1929.

Statskontoret har i avgivet utlåtande förklarat sig icke kunna tillstyrka utverkande av pension åt änkefru Lidman men däremot icke velat motsätta sig beviljande av uppfostringsbidrag åt makarna Lidmans barn i enlighet med länsstyrelsens förslag.

Såsom av utredningen framgår innehar änkefru Lidman, som är allenast 41 år gammal, anställning såsom ordinarie telegrafexpeditör. På grund härav har det syntts mig tveksamt, huruvida tillräckliga skäl föreligga för beredande av understöd åt Lidmans efterlevande. Emellertid vill jag med hänsyn till Lidmans jämförelsevis långvariga förordnanden såsom landsfiskal och till det hinder, som på grund av bestämmelserna i det i ärendet omförmälda cirkuläret den 5 december 1924 förelegat för Lidman att vinna ordinarie an-

ställning, icke motsätta mig att, såsom myndigheterna ifrågasatt, dylikt understöd beviljas i form av uppfostringsbidrag åt makarna Lidmans tre minderåriga barn. Uppfostringsbidragen synas dock skäligen böra begränsas till 300 kronor för vart och ett av barnen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att vart och ett av t. f. landsfiskalen Nils Harald Lidmans och hans efterlämnade änka Anna Kristina Lidmans, född Jansson, minderåriga barn Lars Staffan, Barbro Karin Helena och Hans Kaspar må från och med den 1 oktober 1935 till och med utgången av det kalenderår, varunder barnet uppnår 18 års ålder, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära ett årligt uppfostringsbidrag å 300 kronor.

4:o.

T. f. landsfiskalen K. A. S. Noréns änka. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Norén var född den 21 januari 1905 och avled den 11 augusti 1935 till följd av våld, för vilket han under tjänstutövning blivit utsatt;

att han den 1 maj 1925, efter föregående tjänstgöring å landsfiskalskontor och i länsstyrelse, antogs till extra ordinarie landskanslist vid länsstyrelsen i Gävleborgs län, varefter han förordnades den 29 oktober 1927 till extra landsfiskal i Bollnäs distrikt och den 28 mars 1931 att tillsvidare uppehålla landsfiskalstjänsten i Hille distrikt, vilken sistnämnda tjänst han bestred intill sin död;

att Norén jämlikt bestämmelserna i reglementet för civilstatens änke- och pupillkassa ej kunnat vinna delaktighet i nämnda kassa, enär han icke varit innehavare av ordinarie befattning;

att han vid sin död efterlämnade änkan Vera Margareta Norén, född Staaf, vilken är född den 4 juni 1905, samt makarnas son Bo Birger Sigurd, född den 27 november 1926;

samt att behållningen i boet efter Norén uppgick till omkring 400 kronor men att härutöver den avlidne efterlämnade livförsäkringar å tillhoppa 5,000 kronor, till vilka änkan och sonen insatts såsom förmånstagare.

Av dombok, hållen å särskilt sammanträde med Gästriklands östra domsagas häradsrätt den 7 september 1935, framgår beträffande det Norén övergångna våldet bland annat följande. Vid förövande av olovligt tillgrepp blev skrädderiarbetaren R. A. Hägglund från Remsle, Sollefteå, överraskad av flera personer, däribland Norén. Då Häggblad, som sökte fly, förföljdes av nämnda personer, avlossade han mot Norén under flykten, i uppenbar avsikt att förhindra Norén att upphinna honom, minst två pistolskott, av vilka ett träffade Norén och enligt läkarintyg förorsakade hans död.

Genom lagakraftvunnet utslag nämnda den 7 september 1935 dömdes Häggblad för uppsåtlig misshandel i hastigt mod å Norén, varav denne dödats, till långvarigt frihetsstraff. Genom utslaget förpliktades jämväl Häggblad att utgiva till Noréns dödsbodlagare gemensamt för begravningskostnader m. m. tillhopa 949 kronor 85 öre samt till änkefru Norén för hennes underhåll under återstående livstid, så länge hon levde ogift, 200 kronor i månaden och till sonen för hans underhåll och uppfostran, tills han fyllt 18 år, 75 kronor i månaden, därvid båda underhållsbidragen skulle utgå från den 11 augusti 1935. Sedermera har emellertid gäldenären befunnits sakna utmättningsbara tillgångar till gäldande av ifrågavarande skadestånd eller någon del därav.

Riksförsäkringsanstalten har genom beslut den 25 september 1935, jämlikt bestämmelserna i lagen den 17 juni 1916 (nr 235) om försäkring för olycksfall i arbete tillerkänt dels stärbhuset efter Norén begravningshjälp med 300 kronor, dels ock livräntor att utgå för tiden från och med den 12 augusti 1935 till änkan, så länge hon lever ogift, med 750 kronor, och till sonen, till dess han uppnått 16 års ålder, med 500 kronor för år räknat.

Änkefru Norén har hos Kungl. Maj:t hemställt om åtgärder för beredande av ersättning till stärbhuset för begravningskostnader ävensom av underhåll åt henne och makarnas son.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län, som ansett det angeläget, att åtgärder vidtagas för familjen Noréns ekonomiska säkerställande, har i detta avseende anfört bland annat följande:

I första hand synes det vara skäligt, att framställning göres om vanlig pensionsrätt såsom för änka efter ordinarie landsfiskal. Såsom skäl för pension kan åberopas, att det interimistiska förbudet för utnämmande av landsfiskaler på ordinarie stat, vilket nu gällt mera än 10 år, på sin tid tillkom som en säkerhetsåtgärd från statens sida med hänsyn till då påbörjad och ännu ej avslutad utredning angående en omorganisation av hela landsfiskalsinstitutionen. Den pensionsrätt, som numera föreligger för statens tjänstemän i allmänhet, synes skäligen icke vissa befattningshavare böra gå miste om, därför att staten under långa utredningsperioder använder sig av tillförordnade innehavare på ordinarie tjänster.

Emellertid synes det länsstyrelsen angeläget, att i detta fall med hänsyn till de omständigheter, under vilka landsfiskal Norén gått bort, om möjligt söka vinna statsmakternas ytterligare stöd för den i djup sorg och ekonomiska bekymmer för framtiden försatta familjen. Den omständigheten, att landsfiskalen Norén i tjänsten ådragit sig dödlig skada, dock icke genom olycksfall utan på grund av direkt våld, som riktats mot honom i egenskap av polisman i tjänstutövning, motiverar enligt länsstyrelsens uppfattning en ersättning utöver vad som annars skäligen skulle kunna förekomma. Det allmänna rättsmedvetandet skulle säkerligen bäst tillgodoses med, att samhället i dylikt fall lämnade skälig ersättning för familjens uppehälle och sonens fostran. Även för exemplets skull torde ett beslut om särskild ersättning hava sin stora betydelse. Det skulle givetvis för många statens befattningshavare, som vid tjänsteplikters behöriga utförande möjligen kunna tänkas löpa fara för kroppsskada eller livets förlust, ävensom för deras familjer medföra en stor känsla av trygghet, om statsmakterna genom beslut om särskild ersättning tydligt visade, att staten icke låter de efterlevande efter den för sin tjänst

dödade lida nöd utan i möjligaste mån åtager sig den försörjningsplikt, som den i tidiga år bortgångne berövats möjlighet att utöva.

Då det kan förmodas, att den avlidnes baneman saknar och för överskådlig tid kommer att sakna tillgångar till gäldande av de genom häradsrättens utslag utdömda beloppen, synes under förevarande omständigheter i första hand kunna ifrågakomma, att det allmänna skulle enligt de i utslaget bestämda grunderna, motsvarande 2,400 respektive 900 kronor för år, inträda som ersättningsgivare, med rätt för staten att uppbära vad den ersättningskyldige vid en var tid kan förmå gälda.

Statskontoret har i ärendet anfört följande:

Statskontoret vill erinra, att riksdagen tidigare i ett liknande fall beviljat pension åt efterlevande till tjänsteman, som avlidit till följd av honom övergången våld under tjänstutövning. Genom beslut av 1892 års riksdag (riksd. skr. nr 70) uppfördes sålunda för kronolänsmannen O. A. Gawells änka Rosa Fredrika Gawell, född Blomberg, samt makarnas minderåriga barn — utöver den pension, som från dåvarande civilstatens pensionsinrättning beviljades dem — å allmänna indragningsstaten en årlig pension av 800 kronor att utgå till änkan, så länge hon förbleve i sitt änkestånd, samt, därest hon avlede eller inginge nytt gifte, till makarnas barn, till lika fördelning dem emellan och för vartdera i avseende å dess andel till dess det uppnått 18 års ålder.

Såsom motiv för beviljande av berörda pension anförde statsutskottet i sitt utlåtande nr 77 följande:

»Då i detta fall särskilda omständigheter av allvarlig och lyckligtvis sällspord beskaffenhet föreligga samt den föreslagna pensionen mindre bör anses såsom ett av oavvisligt behov påkallat understöd åt kronolänsmannen Gawells änka och barn, än som ett uttryck av det allmännas erkännande av det mod och den plikttrohet, Gawell vid utövning av sin tjänst ådagalagt, har utskottet velat tillstyrka den föreslagna pensionens beviljande.»

Av handlingarna i nu föreliggande ärende framgår, att riksförsäkringsanstalten genom beslut den 25 september 1935 i enlighet med bestämmelserna i gällande lag om försäkring för olycksfall i arbete beviljat dels Noréns änka en årlig livränta å 750 kronor att utgå, så länge hon lever ogift, dels ock makarnas son ett motsvarande understöd med 500 kronor för år, tills han uppnår 16 års ålder. Till jämförelse torde böra nämnas, att, därest Norén varit delägare i civilstatens änke- och pupillkassa, hans änka och son hade varit berättigade uppbära pensionsförmåner till sammanlagt belopp av 1,270 kronor 50 öre ($770 + 10\%$ förhöjning härå = 847; $847 + 50\%$ av 847 = 1,270:50) jämte dyrtidstillägg efter för oregrerade pensioner gällande grunder.

Med hänsyn till de i förevarande fall föreliggande särskilda omständigheterna och under hänvisning till vad riksdagen i nyss berörda fall anfört finner statskontoret det med rättvisa och billighet överensstämmande, att ytterligare något understöd beredes Noréns efterlevande utöver de livräntebelopp, som för närvarande utgå till dem. Statskontoret vill i sådant hänseende föreslå, att hos riksdagen utverkas pension åt Noréns änka med förslagsvis 2,000 kronor för år, att utgå så länge hon lever ogift. Därjämte tillkommer givetvis dyrtidstillägg enligt för reglerade pensioner gällande grunder. Vid bifall härtill kommer jämlikt bestämmelserna i 1 § kungörelsen den 30 november 1917 (nr 832) angående särskilda bestämmelser i fråga om tillämpning av lagen om försäkring för olycksfall i arbete den 17 juni 1916 förberörda livränta till änkan å 750 kronor icke att utgå.

Riksförsäkringsanstalten har i avgivet utlåtande uttalat, att beslut om pension åt änkefru Norén i enlighet med statskontorets förslag icke komme att

inverka på den henne tillerkända livräntan från anstalten, enär bestämmelserna i 11 § olycksfallsförsäkringslagen om avdrag i vissa fall från ersättningen enligt lagen för annan utgående ersättning icke komme att bliva tillämpliga med avseende å dylik pension.

Såsom statskontoret erinrat, har riksdagen tidigare beviljat pension åt efterlevande efter befattningshavare, som dödats under tjänstutövning. Riksdagen uttalade i det av statskontoret åberopade fallet — vilket avsåg en ordinarie tjänsteman med författningsenlig familjepensionsrätt — att den av riksdagen beviljade pensionen mindre borde anses såsom ett av oavvisligt behov påkallat understöd än såsom ett uttryck av det allmännas erkännande av det mod och den plikttrohet, som vederbörande vid utövning av sin tjänst ådagalagt. Av utredningen i det förevarande ärendet framgår, att Norén icke varit i tillfälle att grunda någon familjepensionsrätt samt att behållningen i boet efter honom varit obetydlig. Trots att Noréns efterlevande genom riksförsäkringsanstaltens beslut tillerkänts livräntor å tillhoppa 1,250 kronor för år, måste därför behov av understöd i detta fall anses föreligga. På grund härav och i betraktande av de omständigheter, under vilka Norén ljutit döden, finner jag billigheten bjuda, att Noréns efterlevande beredes ytterligare understöd utöver de ersättningsbelopp, som redan tillförsäkrats dem. I likhet med statskontoret anser jag, att ett dylikt understöd lämpligen bör få formen av en årlig pension åt änkefru Norén, att åtnjutas så länge hon lever ogift. Av riksförsäkringsanstaltens i ärendet avgivna utlåtande framgår, att beslut om pension icke kommer att medföra indragning av livränteförmånen. Vid sådant förhållande bör minskning ske i det pensionsbelopp, som eljest kunde ifrågakomma. Dock synes mig med hänsyn till omständigheterna i ärendet pensionsbeloppet böra så avvägas, att pensionen jämte den änkefru Norén tillkommande livräntan något överstiger det av statskontoret ifrågasatta totalbeloppet. Jag finner mig böra förordna, att pensionen bestämmes till ett belopp av 1,500 kronor för år, att utgå från och med den 1 september 1935.

Enär enligt vad sålunda förordats särskild pension icke skulle utgå till makarna Noréns minderårige son, har jag ansett mig böra föreslå, att för den händelse änkefru Norén skulle avlida eller ingå nytt äktenskap, innan sonen uppnått 18 års ålder, sonen må från och med månaden näst efter dödsfallet eller äktenskapets ingående intill 18-årsåldern uppbära pension med förslagsvis 600 kronor för år.

I samband med beslut om pensionens utanordnande torde Kungl. Maj:t böra föreskriva, att änkefru Norén skall på staten överlåta den fordran gentemot Noréns baneman, som på grund av häradsrättens utslag tillkommer henne.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

dels att t. f. landsfiskalen Karl Axel Sigurd Noréns änka Vera Margareta Norén, född Staaf, må från och med den 1 september 1935 under sin återstående livstid, så länge hon

förblir änka, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1,500 kronor,

dels ock att makarna Noréns minderårige son Bo Birger Sigurd må, därest änkefru Norén avlider eller ingår nytt äktenskap innan sonen uppnått 18 års ålder, från och med månaden näst efter dödsfallet eller äktenskapets ingående till och med utgången av det kalenderår, varunder han uppnår 18 års ålder, från samma anslag uppbära en årlig pension av 600 kronor.

5:o.

Byråingenjören å extra stat J. O. Telanders änka. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Telander var född den 19 juni 1881 och avled den 7 mars 1935;

att han sedan den 1 februari 1918 eller under något mer än 17 år var anställd hos byggnadsstyrelsen, intill den 23 oktober 1925 såsom extra ordinarie tjänsteman (assistent) med ett årligt arvode av 4,000 kronor samt från och med sistnämnda dag såsom byråingenjör å extra stat i lönegraden B 21, i vilken sistnämnda egenskap han från och med den 1 april 1927 åtnjöt avlöning enligt 23 löneklassen;

att han före sin anställning hos byggnadsstyrelsen under sammanlagt 5 år var anställd i Stockholms stads tjänst;

att Telander vid sin död efterlämnade änkan Siri Wilhelmina Telander, född Tranberg, vilken är född den 1 juli 1884, samt adoptivdottern Gunvor Fanny, född den 27 december 1921;

att behållningen i boet efter Telander uppgick till omkring 1,700 kronor;

att änkefru Telander före sitt äktenskap under närmare 17 år varit anställd i statens järnvägars tjänst, därav såsom ordinarie kontorsskrivare under tiden från och med den 1 april 1908 till och med den 15 februari 1919, då hon på egen begäran erhöll avsked;

samt att änkefru Telander enligt för henne utfärdat läkarintyg på grund av allmän klenhet och nedsatta krafter är ur stånd att utföra arbete utöver det egna hemmets skötsel.

Byggnadsstyrelsen har, med anledning av en av änkefru Telander hos styrelsen i april 1935 gjord ansökning, hemställt om utverkande av pension åt henne till skäligt belopp.

Statskontoret har — under framhållande, att omständigheterna i nu förevarande ärende syntes tämligen likartade med de omständigheter, som år 1935 föranlett beviljande av pension åt förre museiasistenten G. A. H. Dahlstedts änka, ävensom att änkefru Telander före sitt äktenskap under närmare 11 år innehaft ordinarie statstjänst och därunder inbetalt avgifter för egen pensionering — förklarar sig icke vilja motsätta sig, att pension beredes änkefru Telander. Beträffande storleken av pensionen åt änkefru Telander har statskontoret föreslagit, att pensionsbeloppet måtte bestämmas till 972 kronor.

Även jag finner mig böra tillstyrka, att pension utverkas åt änkefru Telander. Vid jämförelse med de pensionsbelopp, som tidigare beviljats i liknande fall — bland annat i det i statskontorets utlåtande omförmälda ärendet angående pension åt museiassistenten Dahlstedts änka — kan måhända det av statskontoret föreslagna pensionsbeloppet anses vara väl högt såsom änkepension. Med hänsyn till änkefru Telanders egen 17-åriga statsanställning vill jag emellertid icke motsätta mig, att pensionen bestämmes till detta belopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att byråingenjören å extra stat hos byggnadsstyrelsen John Oskar Telanders änka Siri Wilhelmina Telander, född Tranberg, må från och med den 1 april 1935 under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 972 kronor.

6:o.

E. o. tjänstemannen vid tullverket, sjökaptenen F. A. Walls änka och dotter. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Wall var född den 28 juni 1890 och avled den 26 november 1934;

att han efter föregående militär tjänstgöring år 1913 avlade underofficersexamen vid flottan och år 1918 förordnades till underofficer av 3:e graden vid flottan;

att han avlade sjökaptensexamen år 1919 och reservofficersexamen år 1920 samt blev löjtnant i flottans reserv år 1928;

att hans sammanlagda tjänstgöringstid vid flottan såsom fast anställd, reservofficersaspirant och officer i reserven uppgått till mer än 13 år;

att han anställdes i tullverkets tjänst den 22 maj 1923 såsom extra befattningshavare, varefter han den 1 januari 1926 antogs till extra ordinarie tjänsteman med placering i 20 lönegraden;

att han under hela sin anställningstid i tullverket tjänstgjort såsom assistent åt chefen för Stockholms kustdistrikt;

att han utöver avlöning enligt förenämnda lönegrad åtnjutit viss mindre inkomst i form av beslagarandelar, varjämte generaltullstyrelsen tilldelat Wall såsom uppmuntran för visat synnerligt nit vid beivrande av olovlig varuinförsel vissa gratifikation, vilka under åren 1931—1934 uppgått till ett sammanlagt belopp av omkring 2,600 kronor;

att Wall icke varit berättigad till delaktighet i tullstatens enskilda pensionsinrättning, enär han icke innehaft ordinarie befattning;

att han vid sin död efterlämnade änkan Hulda Elvira Wall, född Karlsson, vilken är född den 25 december 1889, samt fem barn, nämligen två söner och tre döttrar, däribland minderåriga dottern Karin Elvira Elisabet, vilken är född den 2 augusti 1919;

att bouppteckningen efter Wall utvisar brist;

att änkefru Wall enligt för henne den 29 december 1935 utfärdat läkarintyg på grund av organiskt hjärtfel och åderbräck är oförmögen att genom arbete bidra till sitt uppehälle;

samt att barnen icke hava sådan inkomst, att de kunna i nämnvärd mån bidra till moderns uppehälle.

Änkefru Wall har i en till generaltullstyrelsen ställd, den 10 december 1934 dagtecknad skrift anhållit om vidtagande av åtgärd för beredande av pension åt henne och uppfostringsbidrag åt hennes minderåriga barn.

Chefen för Stockholms kustdistrikt har tillstyrkt framställning till riksdagen om årligt understöd åt änkefru Wall och hennes minderåriga dotter samt därvid anfört, bland annat, följande:

Å den tjänst, Wall innehade, har det vilat en betydande arbetsbörda, och Wall har alltid med sällsynt nit och levande intresse gått till alla de skiftande och krävande uppgifter, som tjänsten ställt på honom. Han var städse beredd, vare sig det var dag eller natt, att rycka ut till kamp mot sprit-smugglare, och detta rastlösa, krävande och på hälsan frestande arbete knäckte till slut även hans till synes starka fysik. Då hans tjänster och erfarenheter i bekämpandet av spritsmugglingen ävensom hans insikter i sjö- och motortekniska spörsmål icke kunde undvaras, hemställde chefen för Stockholms kustdistrikt redan år 1930, att å Stockholms kustdistrikts stat måtte uppföras en ordinarie tjänst i 21 lönegraden. Det avsågs därmed att fastare knyta Wall vid tullverket och Stockholms kustdistrikt. Denna hemställan, som då ej föranledde någon åtgärd, har sedermera åter framförts varje år men utan framgång, förmodligen i anledning av kustbevakningens förestående omorganisation.

Även *generaltullstyrelsen* har tillstyrkt understöd åt änkefru Wall och hennes minderåriga dotter.

Statskontoret har anfört, att ämbetsverket med hänsyn till att Wall varit anställd i tullverkets tjänst under allenast 11 1/2 år samt till föreliggande omständigheter i övrigt ansåge sig icke kunna förordna bifall till den av änkefru Wall gjorda ansökningen.

Med hänsyn till vad i ärendet — delvis efter det statskontoret avgivit sitt avstyrkande utlåtande — blivit utrett rörande änkefru Walls hälsotillstånd och familjens ekonomiska förhållanden anser jag mig böra tillstyrka, att något understöd beredes Walls efterlevande. Den omständigheten, att Walls anställningstid vid tullverket varit jämförelsevis kort, synes mig så mycket mindre böra utgöra hinder härför, som Wall före inträdet i tullverkets tjänst under åtskilliga år haft anställning vid flottan. Jag förordar, att pension till belopp av 600 kronor för år beviljas änkefru Wall samt att för den minderåriga dottern utverkas uppfostringsbidrag till belopp av 240 kronor för år.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att e. o. tjänstemannen vid tullverket, sjökaptenen Fritz Albert Walls änka Hulda Elvira Wall, född Karlsson, och makarnas minderåriga dotter Karin Elvira Elisabet må från och med den 1 december 1934 från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära, änkan en årlig pension av 600 kronor under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, samt dottern ett årligt uppfostringsbidrag å 240 kronor till och med utgången av det kalenderår, under vilket hon uppnår 18 års ålder.

7:o.

Docenten J. K. Hertzbergs son. Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Hertzberg var född den 22 december 1871 och avled den 15 maj 1935; att han i maj 1915 förordnades till speciallärare i fotografi vid tekniska högskolan, vilken befattning han oavbrutet innehade till sin död eller alltså under en tid av 20 år;

att han i oktober 1921 förordnades till docent i fotografi vid högskolan;

att Hertzbergs undervisningsskyldighet vid högskolan under läsåret 1934/1935 omfattade 2 timmar föreläsningar och 12 timmar övningar i veckan ävensom undervisning vid en extra kurs om sammanlagt 250 timmar;

att Hertzberg i egenskap av speciallärare åtnjöt arvode med 3,000 kronor för år, varjämte han under senare år i anledning av utökning av undervisningen uppbar extra arvode, under budgetåret 1934/1935 uppgående till 2,500 kronor;

att han å sammanlagda arvodesbeloppet — under budgetåret 1934/1935 således 5,500 kronor — åtnjöt dyrtidstillägg enligt för nyreglerade verk gällande grunder;

att han vid sin död efterlämnade änkan Naëmi Katarina Hertzberg, född Loodin, vilken är född den 11 oktober 1890, samt en son John Ola, född den 21 maj 1926;

samt att behållningen i boet efter Hertzberg uppgick till omkring 13,200 kronor.

Tekniska högskolans lärarkollegium har hemställt om utverkande av årligt understöd åt änkefru Hertzberg och makarnas son samt därvid anfört, bland annat, följande:

Hertzberg har städe skött sina befattningar vid högskolan med utmärkt nit och utmärkt skicklighet och har i sin verksamhet med stor framgång ägnat sig förutom åt högskolans undervisning även åt den vetenskapliga forskningen inom sitt ämnesområde. Han har även vunnit internationellt erkännande och stod i första ledet bland de vetenskapliga forskarna inom området. Som erkännande av hans vetenskapliga förtjänster utnämndes han år 1932 av Uppsala universitet till filosofie hedersdoktor. Befattningen vid högskolan har varit Hertzbergs huvudsyssla. Hertzberg har utom nämnda befattning endast haft smärre uppdrag, som givit honom mycket små biinkomster, och har i många fall innehaft oavlönade uppdrag inom sitt vetenskapsområde.

Styrelsen för tekniska högskolan har tillstyrkt bifall till den av lärarkollegiet gjorda framställningen.

Statskontoret, som däremot funnit sig icke kunna tillstyrka bifall till framställningen, har anfört följande:

Hertzberg har icke innehaft med tjänstepensionsrätt förenad befattning i statens tjänst, och hans anställningsförhållanden hava ej heller varit sådana, att statskontoret skulle hava ansett sig böra tillstyrka en tjänstepensionering med riksdagens medverkan, därest fråga härom uppkommit. Vid angivna förhållanden och då i övrigt sådana omständigheter icke äro för handen, som pläga föranleda beviljande av pension åt änkor och barn efter befattningshavare, vilka icke ägt eller kunnat förvärva familjepensionsrätt för sina efterlevande, får statskontoret för sin del avstyrka bifall till föreliggande framställning.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, innehade Hertzberg visserligen vid tekniska högskolan endast en arvodessyssla, som ej var förenad med full tjänstgöringsskyldighet. Av inhämtade upplysningar vill det dock förefalla, som om denna anställning utgjort hans huvudsakliga sysselsättning och förvärvskälla. Med hänsyn härtill anser jag mig böra tillstyrka, att något understöd beredes hans efterlevande. På grund av föreliggande omständigheter — i främsta rummet änkans ålder och behållningen i boet — synes dock detta understöd böra begränsas till ett bidrag till det minderåriga barnets uppfostran. Uppfostringsbidraget synes, i likhet med vad som skett i vissa tidigare fall, böra bestämmas till 384 kronor för år.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att specialläraren och docenten vid tekniska högskolan Johan Konrad Hertzbergs och hans efterlämnade änka Naëmi Katarina Hertzbergs, född Loodin, minderårige son John Ola må från och med den 1 juni 1935 till och med utgången av det kalenderår, varunder han uppnår 18 års ålder, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. upp bära ett årligt uppfostringsbidrag å 384 kronor.

8:o.

F. d. professorn K. A. H. Dahlströms änka. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Dahlström var född den 15 januari 1868 och avled den 25 mars 1935;

att han från och med den 1 januari 1894 uppehöll en adjunktsbefattning vid dåvarande veterinärinstitutet — sedermera veterinärhögskolan — samt vid institutet utnämndes till ordinarie adjunkt från och med den 1 april 1894 och till ordinarie professor den 3 december 1897;

att han avgick med pension från professorsbefattningen från och med den 16 januari 1933;

att Dahlström den 6 mars 1934 avträtt sina tillgångar till konkurs, vilken vid hans frånfälle ännu icke avslutats;

att Dahlström enligt 1907 års reglemente för civilstatens änke- och pupillkassa ägt ingå såsom delägare i nämnda kassa med ingången av år 1908 men icke begagnat sig av denna möjlighet;

att han vid sin död efterlämnade änkan Ada Helena Elisabeth Dahlström, född Scher, vilken är född den 30 december 1872, samt fyra myndiga barn;

att den 16 mars 1934 dömts till hemskillnad mellan makarna Dahlström;

att bouppteckningen efter Dahlström utvisar brist av över 22,000 kronor;

att änkefru Dahlström från och med den 1 juli 1925 till och med den 30 juni 1934 tjänstgjort såsom biblioteksbiträde vid veterinärhögskolan, därvid hon åtnjutit ett arvode av 1,400 kronor för år, inberäknat dyrtidstillägg;

att änkefru Dahlström, som enligt läkarintyg är oförmögen till arbete, är medellös;

samt att makarna Dahlströms barn, såvitt kunnat utrönas, icke befinna sig i sådana omständigheter, att de kunna bidra till moderns försörjning.

Änkefru Dahlström har hos Kungl. Maj:t hemställt om vidtagande av åtgärder för beredande av pension åt henne. Därvid har hon, bland annat, framhållit, att orsaken till att hennes make icke ingått såsom delägare i civilstatens änke- och pupillkassa hade varit, att makarnas ekonomiska ställning icke medgivit utbetalande av de retroaktivavgifter, som varit erforderliga för inträde i kassan.

Styrelsen för veterinärhögskolan har tillstyrkt änkefru Dahlströms pensionsansökan. Därest densamma av principiella skäl icke skulle kunna bifallas, har styrelsen föreslagit, att änkefru Dahlström såsom erkänsla för sin verksamhet såsom biblioteksbiträde vid högskolan måtte tillerkännas en gratifikation.

Statskontoret har erinrat, att Dahlström, som vid tillkomsten av 1907 års reglemente för civilstatens änke- och pupillkassa uppnått en levnadsålder av allenast 40 år, för inträde i nämnda kassa skulle haft att i retroaktivavgifter erlägga sammanlagt 1,900 kronor, fördelade på två år, samt att hans änka genom hans inträde i kassan skulle hava tillförsäkrats pension till belopp av för närvarande 1,930 kronor för år. Med hänsyn härtill har statskontoret ansett det tveksamt, huruvida pension borde beviljas änkefru Dahlström. Därest emellertid på grund av hennes medellöshet och sjukdom pension av statsmedel ansåges böra beredas henne, syntes pensionen lämpligen böra bestämmas förslagsvis till 900 kronor för år.

I vissa tidigare fall har pension beviljats efterlevande efter ordinarie befattningshavare i statens tjänst, som icke varit skyldiga att ingå i änke- och pupillkassa samt av ekonomiska skäl underlåtit att frivilligt inträda i sådan kassa (se prop. 1921/142, p. 2, och riksd. skr. 1921/196, p. 2; prop. 1924/47, p. 3, och riksd. skr. 1924/108, sid. 11; prop. 1927/125, p. 2, och riksd. skr. 1927/216, p. 41). Med hänsyn till i ärendet upplysta förhållanden har jag

ansett mig böra tillstyrka, att jämväl i detta fall pension beredes. Beträffande storleken av pensionsbeloppet ansluter jag mig till statskontorets förslag. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att f. d. professorn vid veterinärhögskolan Knut August Hjalmar Dahlströms änka Ada Helena Elisabeth Dahlström, född Scher, må från och med den 1 april 1935 under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 900 kronor.

9:o.

F. d. stationsinspektoren N. Christofferssons änka. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Christoffersson var född den 15 april 1853 och avled den 8 augusti 1934;

att han erhöll anställning såsom ordinarie kontorsvakt vid statens järnvägar den 11 oktober 1865 samt därstädes befordrades till biljettör den 1 augusti 1871, till telegrafist den 11 oktober 1872, till stationsskrivare den 1 januari 1880 och till stationsinspektör den 1 mars 1886, från vilken sistnämnda befattning han avgick med pension den 1 juni 1912;

att Christoffersson, som alltså vunnit ordinarie anställning vid statens järnvägar före inrättandet år 1872 av statens järnvägars änke- och pupillkassa, ej varit skyldig att ingå såsom delägare i nämnda kassa men däremot ägt möjlighet att i samband med kassans inrättande inträda i densamma samt att han icke begagnat sig av denna möjlighet;

att han vid sin död efterlämnade änkan Hilma Maria Johanna Christoffersson, född Grönlund, vilken är född den 16 augusti 1860 och med vilken han ingått äktenskap den 10 december 1886, samt två myndiga söner;

att sönerna, som båda äro gifta och av vilka den ene har två barn, innehava anställning, den ene såsom avdelningsföreståndare hos ett affärsföretag i Stockholm och den andre såsom kammarskrivare i tullverket;

samt att bouppteckningen efter Christoffersson utvisade en behållning av omkring 4,500 kronor.

Änkefru Christoffersson har hos Kungl. Maj:t anhållit att komma i åtnjutande av understöd.

Direktionen för statens järnvägars änke- och pupillkassa har i avgivet utlåtande förklarat sig på grund av bestämmelserna i det för kassan fastställda reglementet vara lagligen förhindrad att tillerkänna änkefru Christoffersson pension från kassan.

Järnvägsstyrelsen har med hänsyn till mannens långa tjänstetid samt änkefru Christofferssons höga ålder och därav föranledda arbetsoförmåga ansett

sig böra tillstyrka pension åt änkefru Christoffersson till belopp av 384 kronor för år. Styrelsen har därvid även åberopat, att riksdagen tidigare i åtskilliga jämförliga fall beviljat understöd åt icke pensionsberättigade änkor efter ordinarie befattningshavare vid statens järnvägar.

Statskontoret har förklarat sig icke vilja motsätta sig, att åt änkefru Christoffersson utverkades pension till det av järnvägsstyrelsen föreslagna beloppet, 384 kronor.

På sätt järnvägsstyrelsen erinrat har pension tidigare beviljats i vissa fall, likartade med det nu förevarande. Med hänsyn härtill och på av järnvägsstyrelsen i övrigt anförda skäl vill jag icke motsätta mig, att — ehuru omständigheterna i förevarande fall icke synas vara av särskilt ömmande beskaffenhet — pension utverkas åt änkefru Christoffersson. Mot det föreslagna pensionsbeloppet har jag intet att erinra.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att f. d. stationsinspektoren vid statens järnvägar Nils Christofferssons änka Hilma Maria Johanna Christoffersson, född Grönlund, må från och med den 1 september 1934 under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, uppbära en årlig pension av 384 kronor, att utgå av trafikmedel.

10:o.

F. d. lokomotivföraren A. J. Palms änka. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Palm var född den 30 mars 1838 och avled den 8 februari 1912;

att han efter föregående icke-ordinarie anställning vid statens järnvägar erhöll befattning såsom ordinarie lokomotiveldare den 1 november 1865 och såsom ordinarie lokomotivförare den 1 augusti 1871, från vilken sistnämnda befattning han avgick med pension med utgången av år 1895;

att han vid sin död efterlämnade änkan Charlotta Palm, född Petersson, vilken är född den 4 augusti 1857 och med vilken han ingått äktenskap den 28 december 1888, samt två i äktenskapet födda barn;

att Palm var delägare i statens järnvägars änke- och pupillkassa från kassans tillkomst år 1872 till och med augusti 1892, då han, efter det hans barn i ett tidigare äktenskap upphört att vara pensionsberättigade, utträdde ur kassan;

att han, som vid ingåendet av äktenskapet med Charlotta Palm uppnått 50 års ålder, jämlikt då gällande bestämmelser för änke- och pupillkassan icke kunde grundlägga pensionsrätt i kassan på grund av sistnämnda äktenskap utan erläggande till kassan av avgifter, motsvarande fulla värdet av pensionsförmånen;

att änkefru Palm efter mannens frånfälle försörjt sig med städningsarbete

intill dess hon för omkring 6 år sedan på grund av ålder och sjuklighet måst upphöra med detta arbete;

samt att änkefru Palm, som av sina barn icke kan erhålla nämnvärt bidrag till sin försörjning, för sitt uppehälle är väsentligen hänvisad till folkpension av omkring 12 kronor i månaden jämte av Göteborgs stad beviljat kommunalt pensionstillskott av 15 kronor i månaden och på grund härav för närvarande lever under synnerligen tryckta ekonomiska förhållanden.

Änkefru Palm har i en till Kungl. Maj:t ställd, till finansdepartementet den 30 juli 1935 inkommen skrift anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Järnvägsstyrelsen har tillstyrkt pension åt änkefru Palm till belopp av 384 kronor för år och därvid erinrat, att riksdagen tidigare i åtskilliga fall beviljat pension under likartade förhållanden som de nu förevarande, d. v. s. då äktenskap ingåtts efter det mannen fyllt 50 år och på grund härav pensionsrätt i statens järnvägars änke- och pupillkassa icke kunnat jämlikt äldre bestämmelser för kassan förvärfvas utan erläggande av mycket betungande avgifter.

Statskontoret har anslutit sig till järnvägsstyrelsens förslag.

Då i nu förevarande ärende enahanda omständigheter föreligga, som tidigare föranlett beviljande av understöd av statsmedel, finner jag mig böra biträda ämbetsverkens förslag. Pensionen åt änkefru Palm synes böra utgå från och med augusti 1935, d. v. s. månaden näst efter den, då hon gjort framställning om sådan förmån. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att f. d. lokomotivföraren vid statens järnvägar Arne Johanson Palms änka Charlotta Palm, född Petersson, må från och med den 1 augusti 1935 under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, uppbära en årlig pension av 384 kronor, att utgå av trafikmedel.

11:o.

Tågmästaren C. Petterssons änka. Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Pettersson var född den 5 mars 1853 och avled den 18 mars 1914;

att han — efter att under åren 1874—1895 hava varit anställd vid Skåne—Hallands järnväg— i samband med statens övertagande av den s. k. Västkustbanan, i vilken nämnda järnväg ingick, från och med den 1 januari 1896 erhöill anställning vid statens järnvägar, till en början såsom konduktör, från och med den 1 januari 1897 såsom överkonduktör samt från den 1 januari 1908 såsom tågmästare, i vilken sistnämnda anställning han kvarstod till sin död;

att hans avlöning vid statens järnvägar senast utgick i form av arvode till belopp av 1,800 kronor för år jämte ersättning för bostad och bränsle med 540 kronor för år;

att han vid sin död efterlämnade änkan Josefina Albertina Pettersson, född Svensson, vilken är född den 24 juli 1860 och med vilken han ingått äktenskap den 24 januari 1904;

att Pettersson varit delägare i enskilda järnvägarnas pensionskassa men, enär makarnas äktenskap ingåtts efter det mannen uppnått 50 års ålder, enligt bestämmelserna i reglementet för kassan icke kunnat förvärva pensionsrätt för änkan;

att Pettersson icke heller kunnat för änkan förvärva pensionsrätt i statens järnvägars änke- och pupillkassa;

samt att änkefru Pettersson, som efter mannens död för sitt uppehälle förbrukat en mindre kapitaltillgång samt i övrigt haft sin försörjning genom skötsel av hemmet för sin mans barn i ett tidigare äktenskap, numera är för sitt uppehälle helt beroende av den hjälp, hon kan erhålla av en styvdotter, vilken har plats såsom kontorist.

Änkefru Pettersson har i en till Kungl. Maj:t ställd, den 26 juni 1935 dagtecknad skrift anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Järnvägsstyrelsen har i avgivet utlåtande anfört, att styrelsen ansåge det skäligt, att änkefru Pettersson — i likhet med vad som medgivits andra änkor i enahanda läge — finge komma i åtnjutande av pension av statsmedel, vilken pension syntes böra bestämmas till 384 kronor för år och utgå från och med den 1 juli 1935.

Statskontoret har anslutit sig till järnvägsstyrelsens förslag.

Såsom järnvägsstyrelsen antytt, har i vissa tidigare fall pension beviljats änkor efter befattningshavare, som inträtt i statens tjänst i samband med statens övertagande av enskild järnväg och icke kunnat för sina efterlevande förvärva familjepensionsrätt. Även i nu förevarande fall torde med hänsyn till i ärendet upplysta förhållanden pension böra beredas. Pensionen synes mig böra bestämmas att utgå med belopp och från tidpunkt, som föreslagits av järnvägsstyrelsen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att tågmästaren vid statens järnvägar Christian Petterssons änka Josefina Albertina Pettersson, född Svensson, må från och med den 1 juli 1935 under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, uppbära en årlig pension av 384 kronor, att utgå av trafikmedel.

Vad departementschefen ovan under punkterna 1:o—11:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Birger Brandt.

